

...META*~

Podpora žáků s OMJ

ZŠ Trávníky
Otrokovice

**Žák s
odlišným
mateřským
jazykem.**

„Kdo to je?“

- přichází ze zahraničí, bez nebo s nedostatečnou znalostí vyučovacího jaz.
- děti cizinců, které v ČR vyrostly, ale doma hovoří jiným jaz., než je čeština
- děti s českým občanstvím, v jejichž domácím prostředí se používá jiný než čj
- děti, které mají české občanství, doma hovoří česky, ale studovaly v zahraničí a ve škole se česky nikdy neučily

..META*~

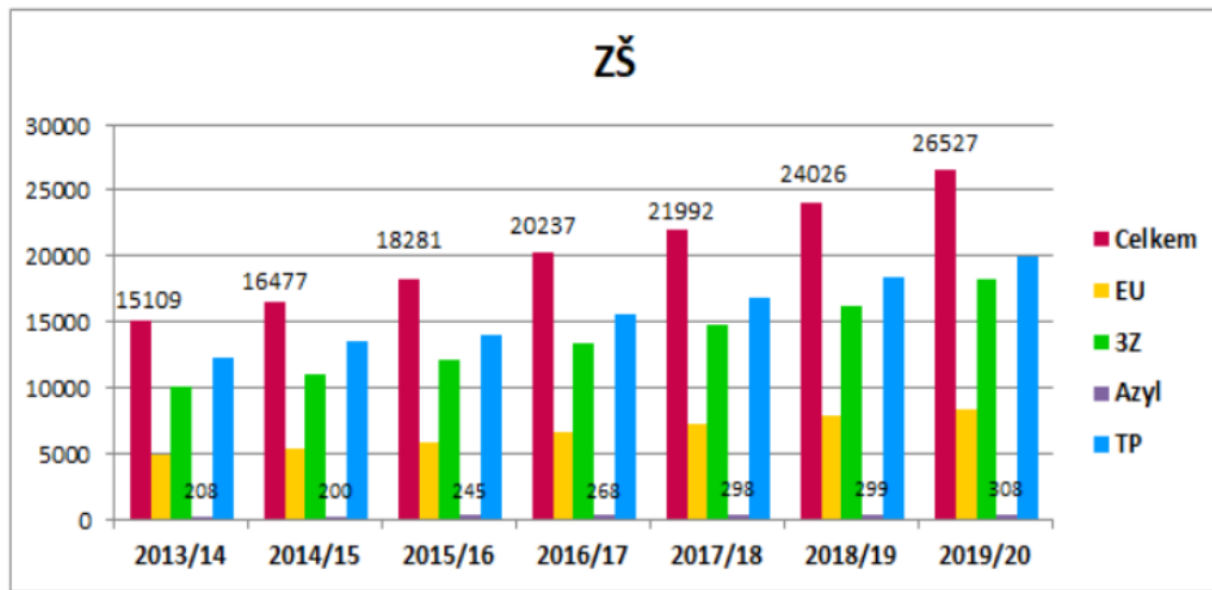
Vývoj počtu žáků cizinců na ZŠ v letech 2013 - 2020

V ORP

- V MŠ 20
- Na ZŠ 49

...META*~

Zdroj: Data MŠMT

**Na jakou
podporu
mají žáci s
OMJ nárok?**

§20 ŠZ - VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ A VYHLÁŠKA Č. 48/2005 SB. O PLNĚNÍ POVINNÉ ŠK. DOCHÁZKY

- **Žáci cizinci** mají nárok na **bezplatnou výuku českého jazyka**
- Od ledna 2021 bude probíhat ve školách určených krajem
- Financování: **MŠMT prostřednictvím Krajských úřadů**, OP VVV / OP JAK (tzv. Šablony), OP PPR

§16 ŠZ A VYHLÁŠKA Č. 27/2016 SB. O VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SVP A ŽÁKŮ NADANÝCH

- **Žáci s neznalostí či nedostatečnou znalostí češtiny** jako vyučovacího jazyka
- Nárok na **1. – 3. stupeň PO**
- Podmínkou 2. – 3. stupně PO je doporučení PPP
- Od ledna 2021 možná bude tato podpora **pouze pro žáky s OMJ s českým občanstvím**, případně i pro žáky cizince, kteří mají kromě jazykové bariéry jiný přidružený problém, nebo pro které bude nedostatečná jazyková příprava podle § 20

Organizace výuky češtiny jako druhého jazyka (ČDJ)

- Pouze pro žáky cizince
- Jazykovou přípravu poskytují pouze **školy určené KÚ** (financované KÚ)
 - Podíl cizinců vyšší než 5%
 - Alespoň 2 žáci-cizinci s potřebou jazykové podpory
 - Případně jiné veřejné školy s ohledem na místní podmínky
- Jazyková příprava na určené škole **v době běžné výuky** (uvolnění z příslušných předmětů)
- Rozsah podpory určen **orientačním testem** provedeným v kmenové škole

Organizace výuky češtiny jako druhého jazyka (ČDJ)

- Podpora v rozsahu **100 – 400 hodin** po dobu max. 10 měsíců
- Pro **skupiny 2 – 10 žáků**
- **Pro nově příchozí cizince** (přišli do školy v uplynulých 2 letech)
- Nově také možnost skupinové **výuky ČDJ distančně** – opět zajistí škola pověřená krajem (techniku, prostor a dohled nad žákem)
- Učitelé v pověřených školách budou učit ČDJ v rámci svých úvazků
- *Do skupiny lze zařadit i **ostatní žáky s OMJ** (s českým občanstvím, s delším pobytem v ČR než 2 roky), pokud je ve skupině místo nebo překročením maximálního počtu žáků ve skupině*

Distanční výuka

- Snažit se o navázání **kontaktu s rodiči** (v jejich komunikačním jazyce/prostřednictvím tlumočníka)
- **Informovat rodiče, jak probíhá distanční výuka** (jak jsou zadávány úkoly, kdy a kam je mají žáci odevzdávat, určit pravidelné konzultační hodiny vyučujícího v případě nejasností apod.) – důležitá je co nejjednodušší komunikace!
- **Nespoléhejte na pomoc rodičů** – z nejrůznějších důvodů nemají čas nebo kompetence věnovat se úkolům ze školy, nerozumějí tomu, co je zadané apod.
- Umožnit pravidelný „**živý kontakt**“ – META uvádí alespoň 2x týdně (online chat, telefonát, mail)
- Dbát na **pravidelný kontakt s češtinou**, např. e-learning na webu cestina2.cz
- Pravidelná **zpětná vazba** – např. vytvářet portfolio úkolů, které slouží jako přehled toho, co už žák zvládl, ale také jako podklad pro hodnocení

Příklad: V určité škole se 11 žáků účastní prezenční výuky a 2 distanční výuky

Skupina A –
prezenční výuka
• 6 žáků

Skupina B –
prezenční výuka
• 5 žáků

Skupina C –
distanční výuka
• 2 žáci

...META*

Nepsaná pravidla

- Děti v 1. třídě potřebují **větší poměr času v kmenové třídě**, učí se tam základům čtení a psaní a adaptaci na školní prostředí
- Není vhodné **kombinovat výuku** dětí z 1. třídy a dětí z druhého stupně
- Někdy je lepší **kombinovat výuku podle věku** než podle úrovně jazyka, zvláště, když už děti zvládají základy češtiny (po prvním čtvrtletí)
- Každé dítě se **učí jazyk různě rychle** (s ohledem na nadání, věk i podobnost mateřského jazyka s češtinou), je pravděpodobné, že brzy vzniknou **velké rozdíly v původně homogenní skupině**
- Je tedy vhodné počítat s **proměnlivostí skupin během školního roku**

Parametry jazykové přípravy

- Při distanční výuce kmenová škola žákům zajistí:
 - podmínky - techniku, prostor, zázemí
 - dohled nad žákem - v rámci nepřímé pedagogické činnosti
- Učitelé ČDJ v pověřených školách budou mít na výuku ČDJ úvazek.
- Je nově vytvořeno **kurikulum ČDJ** – formou metodického doporučení, nebude součástí RVP.

Materiály k výuce ČDJ

- Metodika MŠMT k novému systému jazykové přípravy na ZŠ a MŠ
- Kurikulum ČDJ a jazykový test pro ZŠ
- Komentář METY k novelizaci vyhlášek
- Strategické cíle pro jazykovou přípravu a rovné příležitosti pro roky 2021 – 2022
- Jazyková příprava dle ŠZ

Metodika pro ZŠ:

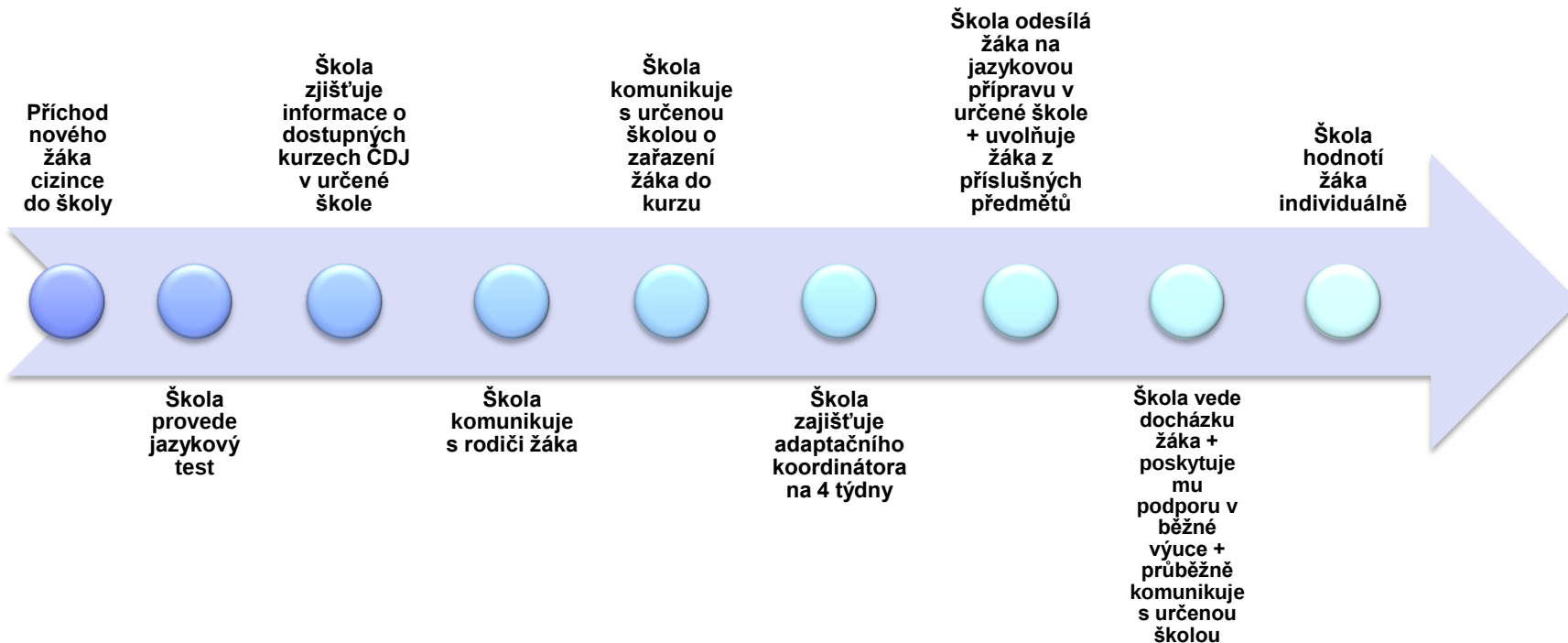
- Průvodce začleňováním žáků s OMJ pro ZŠ

NPI webináře

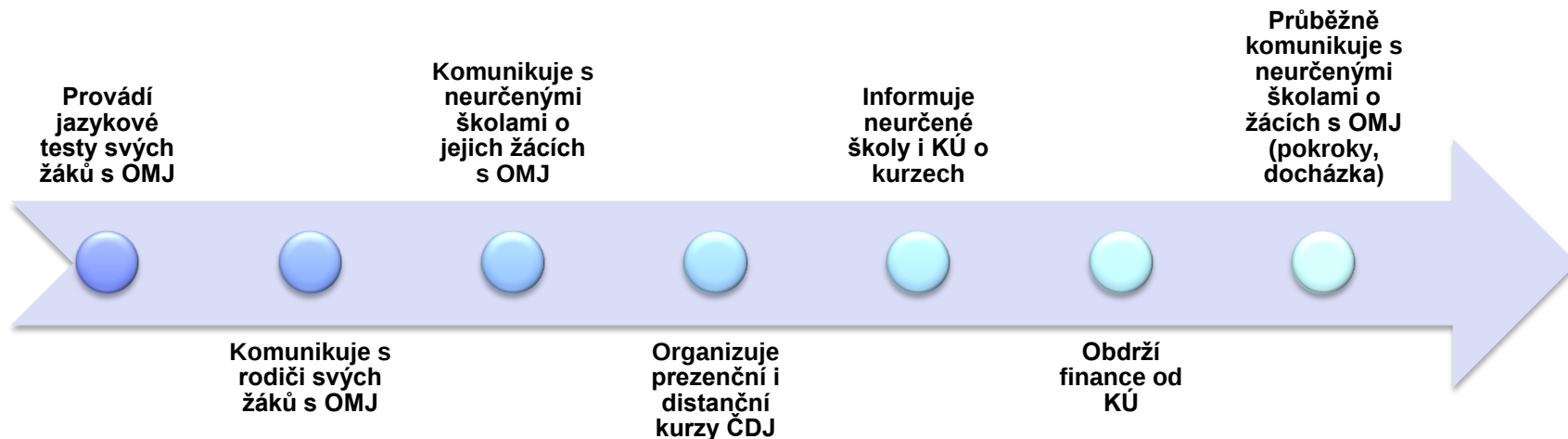
NPI vzdělávací programy

Proces zajištění jazykové přípravy ze strany neurčené školy:

Proces zajištění jazykové přípravy ze strany určené školy:

...META*~

Podpůrná opatření pro žáky s OMJ

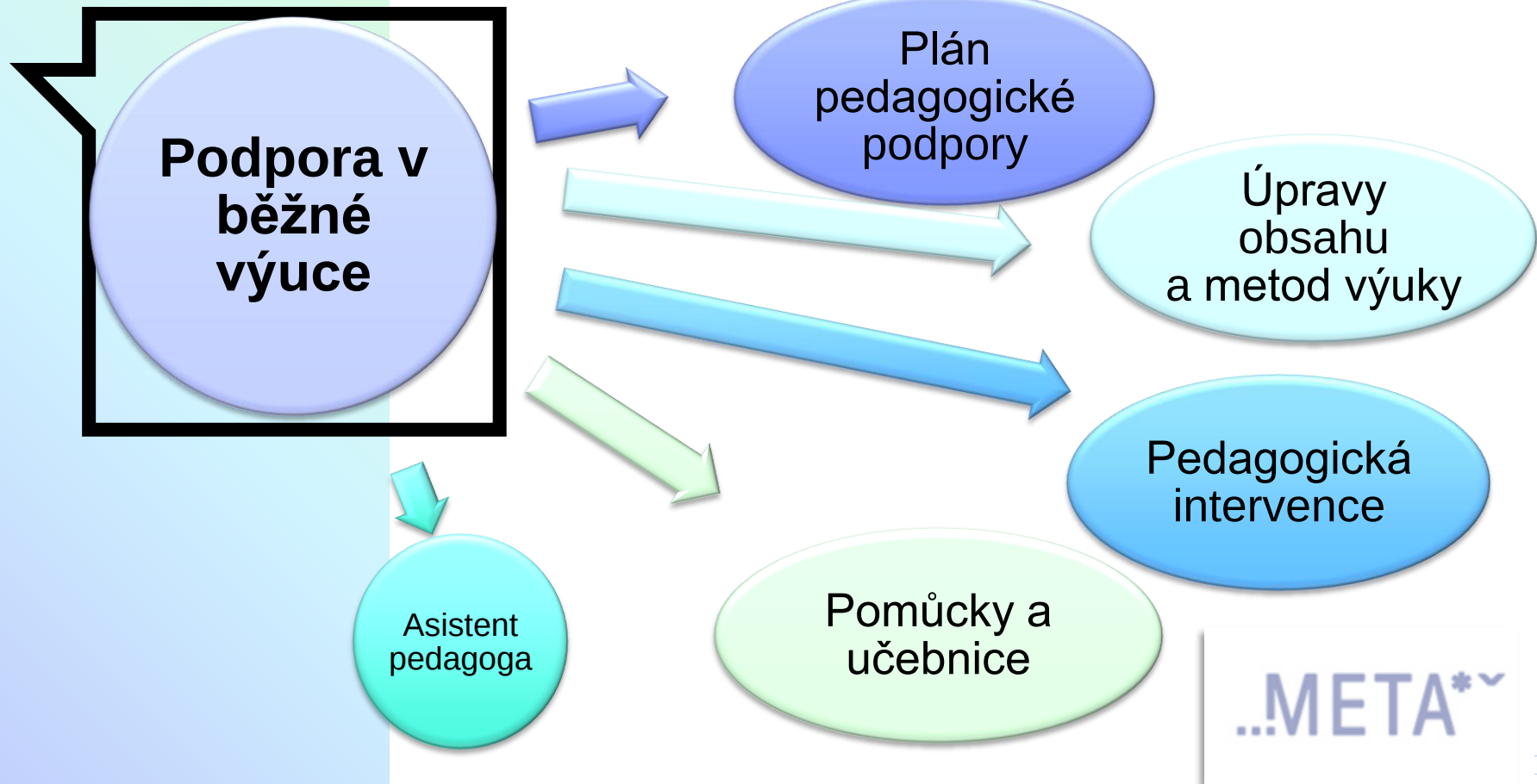
§16 ŠZ a Vyhláška č. 27/2016 Sb. - Vzdělávání žáků se SVP

Týkají se všech, vztahují se k dovednostem v jazyce a odlišným životním podmínkám.

- **1. stupeň PO** – jen pro hodně pokročilé žáky – podpora ve výuce/akademický jazyk

Doporučení PPP:

- **2. stupeň PO** – nedostatečná znalost ČJ, B1-B2, 3 hodiny ČDJ (max.120 za rok); pedagogická intervence 1hod./týden, IVP
- **3. stupeň PO** – neznalost ČJ, A0-A2, 3 hodiny ČDJ (max.200 za rok); pedagogická intervence 2hod./týden, IVP, asistent pedagoga

Kdo může učit ČDJ?

- pedagog, který je zaměstnancem školy;
- má pedagogické vzdělání;
- ideálně učitel cizího jazyka, ale může jím být jakýkoliv pedagogický pracovník školy.

...META*~

Kdo v praxi učí ČDJ?

Učitel 1. nebo 2. stupně, výchovný poradce, speciální pedagog, metodik prevence, asistent pedagoga, vychovatel...

Jak podpořit nového žáka v prvních dnech?

- **seznámit ho se školním prostředím a s fungováním školy a třídy**
mohou pomoci **patroni**, viz <http://www.inkluzivniskola.cz/organizace-integrace-cizincu/podpora-spoluzaku-patrony>
- **vytvořit mu bezpečný prostor a umožnit mu zažít, že někam patří**
např. zapojením do volnočasových aktivit, kurzu ČDJ atd.
- **usnadnit počáteční komunikaci ve škole**
komunikační kartičky
třída a škola - obrázkové slovníčky ke stažení:
<https://www.inkluzivniskola.cz/trida-karticky-slovnicky>
slovníky, viz <http://www.inkluzivniskola.cz/prekladove-slovnicky>
- **zapojit ho do kolektivu**
adaptační aktivity se třídou, třídnické hodiny apod.

Adaptační koordinátor

...META*~

- Jedná se o službu NPI ČR, tzv. Adaptační koordinátoři do škol.
- Je jím většinou pedagogický pracovník školy, který se **po 4 týdny věnuje nově příchozímu žákovi s OMJ** – financováno NPI ČR.
- Cílem je **podpořit žáka při jeho adaptaci na nové školní prostředí.**
- Jestli je žák začátečník, naučí ho základní pozdravy a fráze a **zajistí mu návaznou a dlouhodobou výuku češtiny** jako druhého jazyka ve škole.
- O finance na adaptačního koordinátora **je třeba požádat do 5 dnů** po nástupu nového žáka do školy, ideálně ještě před jeho příchodem.
- Na dobu, kdy se žákovi věnuje adaptační koordinátor, může být **žák uvolňován z běžné výuky** – se souhlasem rodičů.
- Více viz: <https://cizinci.npicr.cz/adaptacni-koordinatori/>

Co dělat v prvních dnech žáka ve škole?

1. **pedagogická diagnostika, jazyková diagnostika:**
<https://www.inkluzivniskola.cz/cestina-jazyk-komunikace/jazykova-diagnostika>
2. **sestavit PLPP/IVP/PJP (plán, jak budeme postupovat)**
3. **co nejdříve zajistit výuku ČDJ**
 - **pracovní listy a další materiály pro výuku ČDJ**
<https://www.inkluzivniskola.cz/cdj/materialy-k-tematum> - pracovní listy <https://www.inkluzivniskola.cz/zdroje-inspirace/univerzalni-aktivity> – aktivity a hry
 - **e-learning:**
www.cestina2.cz
<http://www.inkluzivniskola.cz/zdroje-inspirace/cestina-do-skoly>

Uvolňování z výuky

...META*~

Žák s OMJ účastníci se jazykové přípravy v určené škole bude na příslušnou část výuky v kmenové škole **automaticky uvolněn**.

Doporučení – uvolňovat tak, **aby žák každý klíčový předmět absolvoval alespoň z části**.

Pokud máme možnost výběru, z jakých hodin přednostně uvolňovat?

- Budou to začátečníci v ČDJ, kteří by si většinu hodin jen „odseděli“ bez porozumění. Doporučení – **uvolňovat přednostně z předmětů, kde má žák největší problém s porozuměním** – ČJL, dějepis, přírodopis apod. Naopak zachovat výchovy, kde se mohou zapojit i bez znalosti češtiny.

Jak žáka vzdělávat v předmětech, z nichž je částečně uvolněn?

- Návrh řešení: individuální **plán podpory** (PLPP/IVP), individuální **pracovní listy**, samostatně zadávaná práce v hodinách.
- **Nevyžadovat po dětech, aby zmeškané učivo samy dohnaly, ale snížit nároky.**

Příklad slovního hodnocení

Milá XXX,
ve školním roce 2020/2021 jsi pracovala hezky, snažila ses něco nového naučit a někam se posunout. Pracovala jsi samostatně, ale i s pomocí asistentů pedagoga, v obojím případě ale pilně. Své činnosti si dokážeš naplánovat a také je dokončit. Pracuješ vytrvale a pečlivě.

V českém jazyce jsi prokázala, že se začínáš orientovat v základních jazykových jevech. Jsi však stále na začátku. Nezvládáš plně učivo daného ročníku, proto bys na sobě měla dál pracovat. Projevuješ menší samostatnost v myšlení, ale návodné otázky většinou zpracuješ správně. Procvičovala jsi vyjmenovaná slova, slovní druhy, koncovky podstatných jmen, základní skladební dvojice, větné členy. Píšeš s pravopisnými chybami. Něco Ti dělalo problémy, v něčem jsi naopak překvapila a pracovala hezky. Je nutné dál s Tebou pracovat na výuce českého jazyka, protože je čeština pro Tebe pořád málo osvojeným jazykem. Obtížnější úkoly Ti dělají problém, verbální projev je nepřesný a potřebuje často korekci. Přesto se snažíš pracovat i samostatně, což je velmi dobré. Problémové úkoly zkus brát jako překonání Tvé hranice, chce to hlavně si věřit a uvidíš, že dosáhneš dobrých výsledků. Pokud nějakému slovu nerozumíš, pracuj i nadále s internetem, zjišťuj si i sama významy a možnosti použití nových slov. Pod vedením dokážeš pracovat s učivem, odstranit chyby.

Tvé čtenářské schopnosti jsou dobré, budeme dál trénovat čtení s porozuměním, abychom rozšířili Tvou slovní zásobu češtiny. Čtením získáváš nové informace, které Ti v učení se češtině pomáhají. Na Čtenářském deníku jsi v tomto školním roce nepracovala, zaměřovali jsme se na rozvoj Tvé slovní zásoby a porozumění obtížnějším mluvnickým jevům. V příštím roce se ale těším, až představíš svou oblíbenou knihu.

Pracovali jsme také na jednodušších slohových cvičeních, která jsi zvládla pomocí předchozí přípravy velmi dobře. Ve složitějších slohových útvarech se však zatím neorientuješ.

Zayo, chtěla bych Tě moc pochválit, jak jsi to v tomto obtížném školním roce zvládla. I když byla většina učiva probírána distančně, dokázala jsi v češtině trochu pokročit. Nestojíš na místě, což je dobře.

Přeji Ti mnoho štěstí v dalším školním roce.

Mgr. Martina Wurstová

Spolupráce s rodiči

- Jak se Vám daří komunikovat s rodiči?
- Na jaké překážky narážíte?
- Jak je řešíte?

Spolupráce s rodiči

Domluvte si pravidla.

Způsob komunikace

- mailem, telefonicky, do notýsku, škola online
- jazyk komunikace
- kontaktní osoba

Pravidelnost komunikace

Kontrola komunikace

Zásady při komunikaci:

- jednoznačně, stručně, přehledně
- www.inkluzivniskola.cz/cestina/jak-komunikovat-s-rodici

..META*~

Jak byste pro rodiče s OMJ zjednodušili následující sdělení?

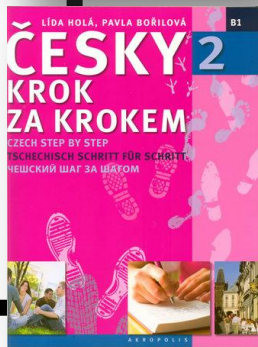
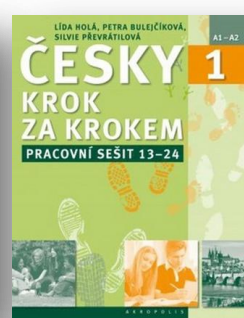
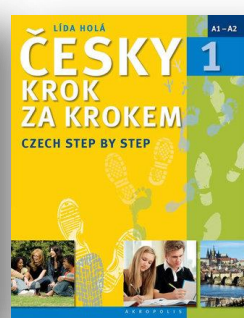
- „Na základě našeho předchozího telefonátu Vám sděluji, že jsme naplánovali naši schůzku s vedením školy na příští pondělní podvečer.“
- „Cvičení 5 a 6 si uděláte do příště za domácí úkol.“

Návrh řešení:

„Schůzka je 25. 11. v 18.00, místnost č. 2 - ředitelna.“

„Strana 25, cvičení 5 a 6, pátek 8. 2.“

**S čím
pracujeme
my?**

... a další☺

PC a webové aplikace:

www.cestina2.cz

Microsoft Whiteboard + grafický tablet

Inkluzivniskola.cz

[Google Lens](#)

..META*~

Pomocníci v nastavení komunikace s rodiči žáků s OMJ

Jak na přijímací rozhovor - **checklist pro přijetí žáka:** <https://www.inkluzivniskola.cz/checklist-prijeti-do-skoly>

Tlumočení

NPI ČR <https://cizinci.npicr.cz/tlumoceni-a-preklady/>

NNO: <https://www.inkluzivniskola.cz/content/kontakty>

Překlady informací pro rodiče a školních dokumentů

<http://inkluzivniskola.cz/informace-pro-rodice-jazykove-verze>

<https://cizinci.npicr.cz/tlumoceni-a-preklady/>

Charita: **Infolinky pro cizince** (mongolština, vietnamština, ukrajinština): <https://www.charita.cz/jak-pomahame/doma/integrace-cizincu/infolinky-pro-cizince/>

AKTIVITA - Kazuistiky

Přečtěte si svou kazuistiku a odpovězte na následující otázky.

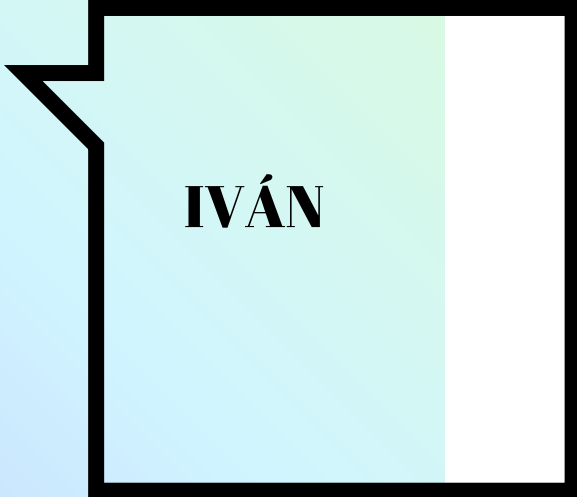
1. Jakou podporu žák potřebuje?
2. Do jakého stupně PO podle vás patří a na co má nárok?
3. Jaké kroky musí škola/rodina udělat, aby žák získal podporu?
4. Jaké situace dětí s OMJ máte ve škole? Jak je řešíte?

ARTEM

- Bělorusko
- 7. třída, azylant
- v ČR od 6. třídy, po roce změna bydliště a tím i školy
- po roce dobrá komunikace v ČJ, při výuce však selhává
- ve škole žádná podpora v ČDJ, jen odpolední vyučování
- přibývá druhý cizí jazyk (AJ, NJ)

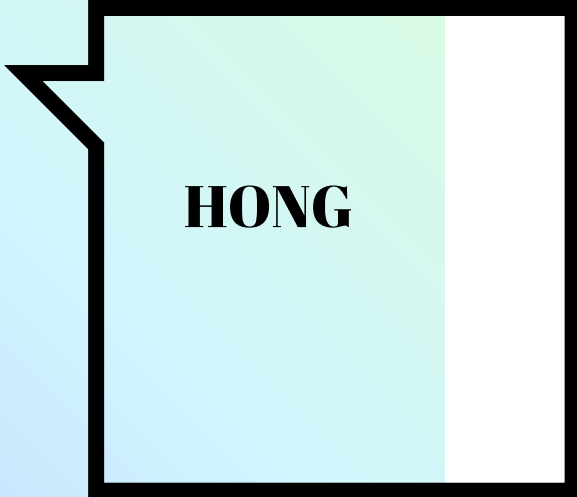
AZAR a ELHAM

- Sýrie (matka Češka, otec Syřan, mají státní občanství ČR)
- nově v ČR, Azar 12 let (7. třída), Elham 9 let (4. třída)
- žádná znalost ČJ
- nemohou v ZŠ navštěvovat výuku ČDJ pro žáky cizince

IVÁN

- Ukrajina
- 14 let, 6. třída
- v ČR od poslední třídy MŠ
- od 3. třídy ZŠ začínají problémy (změna učitelky),
4. třídu opakoval, nyní velké problémy s učením
(akademický jazyk je problém, běžná komunikace ne)
- žije jen s matkou, živitelka i rodiny na Ukrajině

HONG

- Vietnam
- 13 let, nadaná, nastupuje do 8. třídy české ZŠ
- nově v ČR (před tím sama ve Vietnamu s babičkou, zatímco rodiče již v ČR)
- česky neumí vůbec
- škola nemá žádné zkušenosti s žáky s OMJ

..META*~

Náš tým

Mgr. Martina Wurstová
učitelka 1. a 2. stupně ZŠ,
učitelka ČDJ (prezenční
forma)

Mgr. Kateřina Kohoutová
učitelka 1. stupně ZŠ, učitelka
ČDJ (distanční forma)

..META*~

Zdroje:

- META, o.p.s – Společnost pro příležitosti mladých migrantů
- www.meta-ops.cz
- www.inkluzivniskola.cz

Děkujeme Vám za pozornost.

...META*~